Dnro 334/031/2016

LAUSUNTO 9.2.2016

LiV@eduskunta.fi

Viite Lausuntopyyntönne hallituksen esityksestä liikennevakuutuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia **TIETOSUOJAVALTUUTETUN LAUSUNTO**

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt tietosuojavaltuutetun lausuntoa otsikon mukaisesta hallituksen esityksestä. Kiitän mahdollisuudesta lausua asiassa.

Teknisen käyttöyhteyden avulla luovuttaminen

Liikennevakuutuslakia koskevan ehdotuksen 83 § koskee teknistä käyttöyhteyttä. Henkilötietolakia koskevassa hallituksen esityksessä (96/1998, s. 66) todetaan, että tietojen suojaustoimenpiteet ovat tärkeitä erityisesti, jos käsittely muodostuu tietojen siirtämisestä verkossa. Jos tietojen toimittaminen tapahtuu tietoverkon kautta, tulee varmistaa, että käytössä on järjestelmä, jossa on asianmukaisesti huomioitu henkilötietolain 5 §:ssä säädetty huolellisuusvelvoite sekä 32 §:ssä säädetty suojausvelvoite. Tietoturvan tason tulee olla suhteutettu siirrettävien henkilötietojen luonteeseen. Arkaluonteisia tietoja ei tule toimittaa sähköisesti muutoin kuin salatun yhteyden kautta (mm. EOA Dnro 3438/4/09).

Lailla säätämisen vaatimus ulottuu eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausuntojen mukaan myös mahdollisuuteen luovuttaa henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla. Lausunnossaan PeVL 14/2002 vp perustuslakivaliokunta on todennut teknisestä käyttöyhteydestä säätämisestä seuraavaa:

Tällainen sääntely paljastaa kuitenkin samalla, että huomattava osa tietojen saamiseen ja luovuttamiseen kytkeytyvistä seikoista mukaan luettuna viime kädessä niiden taustalla olevien säännösten tulkitseminen jää merkittävästi riippumaan osapuolten välisistä käytänteistä. Kysymys on esimerkiksi siitä, millä tavoin tietojensaantioikeuden ulkopuolella lain mukaan olevat seikat todella jäävät luovuttamatta teknisessä käyttöyhteydessä ja miten tällöin eri yksittäistapauksissa todennetaan laissa mahdollisesti edellytetyn tietojen välttämättömyyskriteerin tai muun tarkoitusmääreen toteutuminen. Myös vastuukysymykset saattavat olla ongelmallisia.

Edellä hahmoteltu tilanne ei asian perusoikeuskytkentöjen vuoksi ole täysin asianmukainen lailla säätämisen vaatimuksen kannalta. Seikan merkitystä lisää se, että tekninen käyttöyhteys mahdollistaa hyvin nopean ja laajan henkilötietojen siirron. Lakien säännösten yleensä melko suuri yleisluonteisuus voi lisäksi olla omiaan heikentämään henkilötietojen suojan toteutumista.

Selvää on, että tämän lain perusteella luovutettavista tiedoista on joissain kohdin mahdotonta säätää etukäteen täysin yksilöidysti. Toisaalta käytäntö on osoittanut, että vakuutusyhtiöillä ja terveyshuollon toimintayksiköillä on toisinaan ollut erilaisia näkemyksiä siitä, mitkä potilastiedot kulloinkin ovat olleet tarpeellisia vakuutusasian hoitamisessa. Välttämättömyysvaatimukseen siirtyminenkään ei tuone ratkaisu tähän ongelmaan. Sosiaali- ja terveysministeriölle lakiehdotusten valmisteluvaiheessa antamassani lausunnossa ehdotin selvittävän, lisääkö teknisen käyttöyhteyden käyttäminen riskiä sille että luovutettavaksi päätyy myös ei-välttämättömiä tietoja, ja jos niin miten tätä riskiä hallittaisiin. Tiedonsiirron osapuolten väliset sopimukset ja ohjeistukset voisivat olla yksi keino.

Lisätietoja tässä lausunnossa käsitellyistä seikoista antaa tarvittaessa allekirjoittanut ylitarkastaja numerossa 029 56 66794.

Tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio

Ylitarkastaja Johanna Järvinen